Vasárnap. 74. Szám. Julius 24-kén, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Megjelenik e lap minden Szeredán, Pénteken és Vasárnap. Előfizetnetni minden cs. k. postahivatalnál, e lapok kiadó hivatalához czimzendő levelekben. Ára évnegyedre 3 ft 15 kr, félévre 6 ft 30 kr, évre 12 ft 60 kr uj pénzben.
A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasitandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS :
Az Ó-várban, Vizi-utcza, 231. szám alatt.

KIADO-HIVATAL :
A Középutczában, STEIN könyvkereskedésében.

Hirdetések minden négy hasábos egy sor után 7 ujkrért közzététetnek; folytonos hirdetésektől illő pct elengedtetik. Mindenik hirdetésre 30 ujkr bélyegdij előre befizetendő.
A lap anyagi ügyeit érdeklők u. m. előfizetés, hirdetések, reclamatiok sat. a kiadó-hivatalhoz utasitandók.

(D.) **Szemle.** Ugy látszik, hogy a Mincio jegybe érve, megfordult Napoleon császár szerencse csillaga. Az általa kötött béke nem tetszik az európai nagyhatalmaknak, nem az olaszoknak, nem a francziáknak, legfelebb a toscanai és modenai nagyherczegeknek. Ezen béke éppen nem azon czéloknak felelt meg, melyekkel Napoleon Lajos császár annyi reményt felriasztva s magát népszerüvé tenni akarva kiindult. Ez az egész egy barázdavágás volt Ausztria területéből Szárdinia nagyobbitására, de az elvért ezáltal mi se történt, mert az olaszok éppen nemcsak Ausztria uralmáért lázadoztak, söt Toscana, Modena és a pápai legatiok népe sokkal nagyobb dühvel rohant a kitörésekbe, mint Lombardia vagy Velencze. És mégis Napoleon egyedül Ausztria határát kivánta sérteni, egyedül Lombardiát szabaditotta (?) fel, mig a herczegségekre maga vitte vissza a nép által nem kedvelt herczegeket, a legatiok felett kétszerezte a pápai hatalmat, mely ellen azok fellázadtak, holott a császár azzal indult ki, hogy a forradalmak bevégzése végett szükség, hogy Olaszország szabad legyen az Adriáig.

Nemcsak a nagyhatalmakkal és népekkel, de saját unoka-öcscsével is meghasonlott Napoleon, a midön amazt a legmélyebb jellemsértésig mistificálta. Napoleon herczeget a császár a toscanai forradalom élére állitotta, képzelhetjük, hogy az az elpártolt nép és katonaság mennyire lehetett izgatva saját dynastiája ellen, mennyire bizhatott forradalmában, midőn éppen a császár unoka-öcscse állt élén — s mennyire csalódott, midön most még saját fegyveres erejének biztositéka mellett ülteti vissza Napoleon a kibujdosott nagyherczeget.

A „Times“ még többet is állít, szerinte Napoleon császárnak ismert forradalmi főnökökel egyenes és aláirt kötése volt, nagy igéretek felöl — melyek által az ausztriai sereg demoralizására akart hatni.— És ezen egyenes kötéseket is megszegte. Nem a megszegésben látják az európai hatalmak a bünt, mert ök a népek forradalmát nem akarják elnézni, de abban látják, hogy miért tett ily veszélyes igéreteket, melyekkel a népek szenvedélyeit a helyett, hogy megnyugtatta volna, csak inkább felbolygatá.

Valósággal a győzedelem erkölcsi hatását véve, Ausztria verte meg Napoleont, mert Napoleon kénytelen volt amazzal oly békét kötni, mely által kormányok és népek bizalmát elvesztette, kijátszván kormányokat és népeket.

Pedig Napoleon a kormányok irányában csak annyit tett, hogy anticipálta szándékukat.

Napoleon ezen előbb talányosnak látszott lépését most már alkalmasint meglehet magyarázni. Ő, midön csatájára kiindult, tudta, hogy Ausztriának nagyobb hadserge van mint neki, s hogy e hadserget csak ugy verheti meg, ha izgatások által demoralizálja, erre eszközül felkellett használnia a forradalmokat. Napoleon e játékot nem tartá veszélyesnek, tudta, hogy Európa nagyhatalmai természetes ellenségei a forradalomnak, s igy ezt az általa feluszitott buldoggot akármelyik perczben ismét lánczra verhetik, miután nincs szükség rá, hogy eszközül használják.

Elkezdve a harczot, látta, hogy Ausztria hadserge nem akar demoralizálódni, a forradalomnak mindenfelé fenyegetőbb magatartást engedett; ekkor az európai hatalmak megszólaltak, a porosz, s még hirszerint az orosz is a forradalmi szenvedélyek felköltése ellen nyilatkozott, mig Ausztria s a pápai kormány a felett komolyan aggódhatott. Ez a percz kedvező volt a békére. Meg kell jegyeznünk, hogy e közben az eszmék az európai diplomatiában kitisztázódtak; a porosz, orosz és angol beleegyeztek, hogy Lombardia szakadjon el Ausztriától, Velencze maradjon vagy a császár, vagy utolsó esetben Miksa főherczeg kezén, s egy európai congressus szabályozza Olaszország alkotmányát. Napoleon, hogy kezében tartsa meg a cselekvést, Ausztriának többet megigért, mint a meddig a diplomatiánál lealkudta, s megelégedett csak Lombardia egy részének elszakitásával, e felett a pápai hatalmat megszilárditotta, a mi végett egyszersmind az ő katonai fedezetének szükségességét Rómába — nagy időkre állandósitá. Ennyit az európai congressustól remélni nem lehetett — tehát lett béke.

Ha Napoleon nem oly népeket ingerlő frasisokkal, nem mint „az elnyomott nemzetiségek megváltója,“ hanem egyszerüen mint Szárdinia szövetségese indult volna ki csatára, egyenesen Ausztria ellen; ugy most a győzelmes koszoruját birná, de miután rettenetesen nagyokat igért, s azokból egy mákszemnyit sem teljesitett — nép és hatalmasságok nem fognak neki koszorut nyujtani.

Tehát hibája nem az, hogy kibékült, mert a békét egész Európa szereti és ohajtja; hanem hibája az: miért igért oly sokat, és miért békült egy európai kérdésben az európai hatalmak hire s tudta nélkül, éppen akkor, midön alig pár héttel elöbb szétküldött köriratában biztositá Európa nagyhatalmait, hogy nálok nélkül nem fog békét kötni az olasz kérdés felett.

Párisban mélyen érzik ezt a kudarczot, maga a franczia katonaság egy része is elégületlen, a köznép, a munkások, kikre alapitotta trónját a franczia császár, dühöket apró verekedésekben s a császári nyilatkozványok leszaggatásában elégitik ki, s ezen hangulatból a lapok közvéleménye azt következteti, hogy Napoleon kénytelen lesz egy ujabb hullát vetni oda az éhes cerberusnak — kénytelen egy a francziák elött népszerübb harczot kezdeni; és itt ismét Németországról, a Rajnáról és Angolhonról van szó — s ott állunk azon kérdésnél, a miről közelebbi szemlénkben elmélkedtünk.

A béke a két császár közt megköttetett ugyan, de aligha ez még sokkal nagyobb mozgalmat nem idéz elé, mint a minö a keleti háboru békekötésének lön eredménye. Napoleon sodortatik előbb végzetes utján, s még megtörténhetik az is, hogy a nagyhatalmak beleunnak e kalandos politikába, egyetértésöken Napoleonnak hatalma meg fog törni, s akkor egy európai congressus véget vet a hosszas véres küzdéseknek.

Ujdonságok.

— A Kolozsvárról a folyó év tavaszán kiütött háboru alkalmából harczba szállitott szabadságos és tartalék-katonák hátrahagyott családai gyámolitására, a segélyező egylet Kolozsvár várossában a napokban megalakult. Egyletté alakult e czélra a városi képviselő testület, s ezt egy bizonyos számu tagokból álló választmány képviseli, mely egyszersmind az egész ügyletet vezeti, kezeli és végrehajtja. Elnökké Dr. Pataki Dániel kerületi föorvos egyszersmind választott polgár pénztárnokká és raktárussá : Dr. Szombathelyi Gusztáv városi orvos, pénz- és raktári segéddé : Kállai Lajos v. polgár titkárrá Lugosi József urak lönek elválasztva. A választmány következő tagokból áll : Gróf Bethlen János. Zeyk József. Gróf Bánffi Béla. Macskási Péter. Pál Sándor. Ügyvéd Simon Eiek. Kereskedő Naláczy Farkas. Korbuly Gergely. Ifj. Tauffer Ferencz, Gábor Antal. Csulak Dániel. Kovács Márton. Csiki Mihály. Zadvarniszky Sándor és Hajós János városi tanácsos. Az aláirási ivek már sajtó alatt vannak, s minden lépés meg van arra nézve téve, hogy a közeledő lóversenyi és vásári napok alatt a közönség emberbaráti szeretete e jótékony czélra igénybe vétessék. Minek is annyival nagyobb siker ohajtandó, hogy e városhoz tartozó számos családoknak már is bekövetkezett nélkülözése lesz ez adományok által enyhitve.

— A földteherm. igazgatóságnak egy jun. 30-ról kelt hirdetménye szerint, a földes uri, valamint a fiskalis, és egyházi tizedek vagy hol az divatozott kilenczedeknek, a szerint a mint azok a földes uraktól a jobbágy birtok után a fiskustól a szászföld községeiben, s a papság által az átengedett fiskalis tizedekből — huzattak; kárpótlása iránti igények folyó évi deczember végeig benyujtandók, akár közvetlenül akár posta utján a cs. kir. pénzalapi igazgatósághoz. A kitüzött ideig végre nem hajtott bejelentések azután csak is a bejelentök költségén fognak utólagos tárgyalás alá vétetni.

— Havi dalszintársulata N.-Szebenben, ugy látszik, folytonosan szerencsés hatással müködik. A „Sieb. Bote“ f. hó 19-röl irja : Mult szombaton „Hunyadi László“ adatott. Valahányszor ez opera adatik, a mi német müitészeink rendesen tollharczba elegyednek, hogy ez operától megtagadják a magyar typust és azt német, olasz, franczia és magyar zeneegyvelegnek nevezzék. Akár hogy s mind, de a szerzötöl, Erkeltöl, a mély zeneismeretet, a melyröl e dalmü tanuskodik, nem lehet elvitatni. Meg kell adni, hogy a népiest a zeneilegdrámai széppel szerencsésen tudta egyesiteni, s ha nem is sikerült neki egy valódi magyar népies operát irni, de hatását az mégis ritkán téveszti el, a mit bizonyit a kedvező fogadtatás és teleház, mely utóbbi különösen itt is mutatkozott. Ferenczi Izabella kisasszonynak, mint Erzsébethnek ez operában kitünö alkalma volt drámai énekmüvészetét teljes érvényben bemutatni. Egyes helyek valóban megragadó hüséggel is sikerültek, minélfogva a közönség tetszését Ferenczi I. k. a. irányában a leghizelgőbben tanusitotta. Feszülten várjuk Ferenczi kisasszonyt a „Troubadour“ban mint Azucenát hallhatni. Fridrikné és Bodorfi a közönség kedvenczei. Follinus ur (Hunyadi László) ez este különösen hangjánál volt, játéka élénk, s örülünk mondhatni, hogy teljes eredményt tudott kivívni. stb.

— A „Wanderer“ szerint Pancsováról irja az ottani t. evang. lelkész Schneeberger az „Ev. Wochenblatt“-nak : Fájó kebellel nézett az itteni ev. község a temetö-ügy eldöntése elébe; mert miután a r. kath. lelkészség a concordatumra támaszkodva, az evangelikusoktól a temetési éneket s imát az ekkorig közös temetöben a polgári elöljáróság által eltiltatá, igen fájt, hogy az evangelikusoknak temetkezö hely a vonalon kivül lön kimutatva, hova kivált esös idöben halottjaikat a rosz ut s távolság miatt csak nagy bajjal szállitható. Végre segitett a görög nemegyesült vallásos felekezet keresztényi testvérszeretete. Nem akarom emliteni, hogyan kisérték ök harangszóval halottainkat, nem azt, hogy ök jogot adtak nekünk a temetöi kápolnában halottainkat elpredikálni, csak a t. esperestségtöl hozzánk intézett s később az ország kormányzóságához benyujtott iratot akarom ide irni szóról-szóra, mely igy hangzik : „A tiszt. ev. lelkészi hivatalhoz, helyben. Minden barát és testvér, lakója ugyanazon városnak, kik egymásközt békésen s testvérileg éltek, vallás- s nemzetkülönbség nélkül nem temettethetnének el haláluk után is ugyanazon temetöbe, mig a világbiró trombitája megharsan? Kijelentem az itteni n. e. görög községnevében, hogy halálesetekben az itteni ev. község halottjait saját sirkertünkben önkint s barátságosan elfogadjuk. Pancsova, 17. január, 1859. Arsenovics K. esperest.“ — A lelkész közleményét azzal zárja be, hogy most az evangelikusok a g. n. e.-tek sirkertjébe temetkeznek.

— Ismertettük már kezdetében azon érdekes vállalatot, melyet Buda Sándor hazánkfia és Krupinszky János adnak ki, Kerékgyártó Árpád szerkesztése alatt, s melynek czime következő : „Magyarország mivelődésének története különös tekintettel az anyaország, ugy szinte Erdély, Horváth és Tóthország államélete kifejlésére.“ Ezen igen fontos s sok alapossággal indult vállalatnak most vettük II. füzetét, mely a hun-scytha népek erényei czimü czikk folytatásával nyittatik meg. II. czikkében tárgyalja a magyar birodalom s hübéres tartományai földterületét, s a III-dikban az alkotmányt öskorunkban. Az elöadás végig tiszta, rövid és velős. Az előfizetés e sokérdekü munka minden füzetére 1 pfrint, az első és utolsó füzet árra előre leteendő, a többi a füzetek vételekor, a mi 100 nyomott ivnél többre van számitva. Egyszerre lehet az egészre előfizetni 14 pfrttal a kiadóknál.

— Azon lelkes magyar hölgyek névsorát, kik az Akademi czéljainak elömozditására, s különösen egy reál-encyclopedia kiadására 11 évre összesen 1300 darab aranyat biztositottak, az Akademia jegyzöjének közlése nyomán, ezennel mi is nyilvánosságra hozzuk. Régibb aláirók : Czékus Mártonné, Gyürky-Vay Erzsébet, Kállay-Blaskovics Amália, Kovács-Nedeczky Mária, Balogh-Melanie, Bohus-Szögyény Antonia, gr. Forrayné, Vass-Gyulay grófné, Kun-Gyulay grófné, gr. Nádasdy Lipótné, gr. Forray Julia, gr. Traunné, gr. Bánffiné, gr. Andrásy Gyuláné, gr. Andrási Gabriella, hg Odeschalchi Gyuláné, Tihanyi-Rhédei Borbála, Batkovics-Rhédey Anna, Koczán Józsefné, Puky Francziska, Bárczay-Lónyai Piroska, Karácsonyi-Kis Francziska, Návay-Almásy Anna, gr. Karácsonyiné, b. Gerliczy Vinczéné szül. Sztankovánszky Erzsébet, Plachy-Rutkay Mari, gr. Vay-Benyiczky Sarolta. Ujabban aláirtak : Wenkheim-Szapáry Fanni grófné, Szapáry-Almásy Rozália grófné, gr. Vay Dánielné szül. báró Sennyey Amália, Gerliczi-Kornis Luiza báróné, Lónyai-Kazinczy Ottilia, gr. Batthyány Lajos özvegye, Kinsky grófné, Dadányi Iphigenia, gr. Zichy Pálné, szül. gróf Kornis Anna, gr. Károlyi Eduárdné szül. gr. Kornis Klarissa, gr. Kornis Zsigmondné, Nedeczky Ágnes, Fekete Lászlóné, szül. Rutkay Amália, Lónyay Menyhértné, Pázmándy-Domonkos Lidia, Szodoray-Platthy Emilia.

— (A volt „Szépirodalmi Közlöny“ előfizetőihez.) A napokban küldjük szét a két regénymelléklet hiányzó iveit, mire azért bátorkodunk az illetőket figyelmeztetni, hogy e szétküldés postamárkkal nem történhetvén, az érkező csomagokat elfogadni sziveskedjenek. Egy uttal megjegyezzük, hogy a mult hóban nyomatott 27 ivből ezuttal csak 20 ivet küldhetünk el, mivel felsöbb vizsgálat alá egyes iveket többé nem, csak teljes köteteket nyujthatunk be. A fenmaradt 7 ivhez még mintegy 19—20 nyomatandó iv járul, melyek együttvéve a Piskwickklub III. és IV. kötetét teendik. E hó végeig ezzel is készen leszünk, a mikor minden dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy előfizetőinknek a ján.—jun. félév alatt tiz kötet regénymellékletet adtunk. Egyéb kötelezettségünkre nézve is csak azt mond-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

hatjuk : a mi késik, nem marad el. — A „Folyó ivek“ szerkesztősége.

— Az „Allg. Zeitungnak“ következő tudósitását hozza a „Religio“ : „Milano, jun. 30-kán. Tegnap, Péter és Pál napján“ (tehát a kath. anyaszentegyház- és romai sz. széknek mintegy fő, s legjelentékenyebb ünnepén!) „Mailandban következő népies demonstratio történt. Nagy összesereglés mellett IX. Pius pápát, Schmidt ezredest, és egy barátot in effigie megégettek. Végrehajtás előtt a következő itélet olvastatott föl : „Ama három nagy absurditás lerontására, melyen a pápai állam nyugszik; tudniilik a világi s egyházi hatalom egyesitésén, az idegen zsoldos seregen, és a szerzetesi testületeken, a tudatlanság- és babonának eme tüzhelyein...“ A pápa fejér ruhába volt öltöztetve, s aranyos tiarát viselt. Midőn a lángok felcsaptak, a népcsoport vad kiáltások közt tánczolt a máglya körül, és a katonaság maga szolgált erre vezérül. Végül mindenki a tüzes üszköknél akará szivarát meggyujtani. Igy a „J. de Genève.“ S hogy az idézett lap mit sem nagyított, az olasz „Unione“ kétségtelenné teszi; mert látható önelégültséggel beszélvén el a gyalázatos eseményt, különösen kiemeli, hogy : „A nép a felolvasott itéletet böszült tapsokkal fogadá, s e tapsok lázas hagymázzá, őrjöngéssé, valóságos dühösséggé váltak“ midőn az itélet végrehajtását szemlélte. Ily jelenetek azután nagy reményekre jogositanak bizonyos pártot; mely tudniilik a kathol. egyháztóli elszakadást várja. Még az „Allg. Zeitung“ is látható részvét- és helyesléssel emeli ki Olaszország dekatholizálásának szükségességét, nyomatja utána Vischernek ama szavait (Nr. 188. Beil.) : „Az egész olasz nép mély sülyedésének főoka a papi uralomban, és a pápai államok által eszközlött politikai szaggatottságában rejlik.“ Azért üdvözli mindazon, föleg porosz és angol szinezetü törekvéseket, melyek a pápai kormány- és katholicismusnak, a prot. felekezetesség és titkos társulatok általi megdöntésére irányozvák; azért üz gunyt a kath. egyház által megrendelt imádságok erejéből; azért tagad meg minden magasabb indokot és nemesebb ösztönt az emberi cselekvényekben; egyedül a „dicsvágy-, gyülölet- és kevélységre“ szoritkozván (3070 l.); azért gyanusit minden hazafiságot, mely ezzel az egyház iránti szeretetet és hüséget is össze tudja kötni (3105—6. l.)

— A dán király, egy cseh folyóirat dolgozó társa. A Prop. Lap által Prágában szerkesztett folyóirat „Památky archaeologické“-ben közelebbről egy érdekes czikk fog megjelenni. Annak szerzője a jelenleg uralkodó dániai király, a ki szenvedélyes régiségbuvar. A czikk, melyet a „Památky“ szerkesztőjének kiadás végett küldött, franczia nyelven van irva, de csehre fordittatik, s ugy fog megjelenni.

— Éppen sajtó alatt állott lapunk, midőn az „O. D. P.“ távirati sürgönye Párisból tudósitást hoz a St. Cloudbani elfogadásról. A császár Troplong és Barochenak tett feleletében békekötését azzal indokolja, hogy a két hónapon át szerencsésen folyt csata, természetét kezdette megváltoztatni, s kénytelen volt ő egy nagy erődök mögé elsánczolt, s több oldalról semleges területek által védett ellennel állani szemben, s mialatt ily hosszura nyuló háborut kezdett, azalatt már Európa hatalmait fegyverben állva látta volna. „Kénytelenek lettünk volna— mondja a császár — arra határozni magunkat, hogy a semleges területek akadályain áttörjünk, s a csatát ugy a Rajna, mint az Etsch mellett elkezdjük, kénytelenek lettünk volna mindenütt nyilvánosan magunkat a forradalmak segélyével erősiteni meg; szóval olyakat tenni, mit egy souverain csak országa függetlenségeért koczkáztat sat.“ E nyilatkozat részleteit jövő számunkban.

— Adakozás. A szamosujvári ref. templom épitésére letettek alólirtnál t. Vályi Elek esperes ur által: mlgs Zsombori János ur 4 ft, gr. Toldi Rozália 4 ft, gr. Toldi Amália k. a. 2 ft, mlgs Maurer Jolán k. a. 1 ft, Tunyogi Farkas 1 ft, Szabó József 18 kr. — Ezeken kivül letettek ugyancsak alólirtnál közvetlenül : mlgs Brencsán Albert ur 2 ft, t. Kovács Zsigmond ur 1 frt gyüjteléket. Összesen 15 ft 18 kr régi ezüst pénzben. Fogadják az adakozók hálás köszönetemet a felsegitett egyház nevében! Csürös József.

— Adakozás. Az abrudbányai unitária ekklézsia számára jött: Szebenből M. Pataki Elek urtól 10 ft 50 kr. M. Koronka László urtól 5 ft 25 kr. Aradról: T. Kristyori János ur ivén 16 ft 30 kr. Kereszturi széki esperes t. Árkosi Dénes ur környékéből 158 ft 81 kr. Abrudbányán gyült 2 korona arany, 2 fél korona, 48 császári szimpla arany, 462 ft 75 kr. Kolozsvárról: T. Mikó Lörincz ur ivén 8 ft 40 kr. (Folytatjuk.)

Kolozsvári piaczi ár. julius 21-kén 1859. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 57 kr. — Elegy búza 2 ft 92 kr. — Rozs 1 frt 52 kr. — Árpa — ft — kr. — Zab 1 frt 14 kr. — Törökbúza 1 frt 54 kr. — Pityóka 1 frt — kr. — Marhahús fontja 14 kr uj pénzben.

Politikai hirek.

— A „B. P. Hir.“ Szemle irója irja a többek közt: „Olaszország szünjék meg a forradalom tüzhelye lenni!“ ez volt a háboru kitörése előtt az európai diplomatiának majdnem általános jelszava, s ime most a béke megköttetése után mitől tart ismét a diplomatia leginkább? — az olasz forradalomtól, melynek tüzhelyén a helyett, hogy utólsó parázsában is kioltva látná, inkább uj föl-fölcsapkodó lángok jelenkezését látja.

Milanóból most Bernen át is jelentik, hogy ott forradalmi demonstratiók történtek, és pedig oly függelékkel jelentik ezt, mely még jóval emelné e hir fontosságát, s mely szerént franczia csapatok, a néppel szövetkezve, a köztársaság kikiáltására izgattak volna. Vajjon nem ugy tünik-e ez föl, mintha a francziák császárja, midőn egy már csak lappangó parázs eloltására idegen házba ment, nemcsak ezt szitotta föl nyilt föllángolásra, hanem a vészes üszköt saját házába is átvivé?

Azomban vegyük e hireket egyelőre alaptalanoknak, vagy legalább nagyon tulzottaknak, mégis el kell ismernünk, hogy Olaszországban talán soha sem talált a forradalom hálásabb földre, mint most, midőn annak vérázta-tott s hős tettek által gazdagitott talajába csak a magot kell belevetni, s a csalódott vágyak és remények égető heve alatt csakhamar kikelend. A hir beszéli is már, mikép Mazzini már megkezdte titkon vészes magvetői müködését, s lapjában, mely most ismét uj jelentőséghez jutott, már gunynyal ostorozza honfiainak könnyenhivőségét és ámithatóságát; pártja pedig ujjong örömében, s visszahangoztatja mesterének gunykaczaját, mig az azzal szemközt álló szabadelvü olasz párt egyrészt leverve és elcsüggedve, másrészt annyira lehangolva és elkeseredve áll, hogy részéről is rövid idő alatt nyilt demonstratiók várhatók. Látszik ebből, Lajos Napoleon fölszabaditá az árfolyamot, s csak miután minden gátat keresztül vágott, gondolá meg, hogy azt egy gyors elhatározás által kell meggátolni. Kérdés azonban, vajjon képes lesz-e azt az állitandó olasz szövetség zsilipjén át elvezetni?

Átalában ugy látszik, mintha Francziaország e pillanatban kiejtette volna kezéből az olasz kérdés vezérszálát, melyen azt eddig tetszés szerint vezeté. Majdnem ugy jön ki, mintha nagyobb ügyeséggel birna e kérdés fölidézésében mint annak elintézésében. Amaz ügyességének pedig aligha ismét nincs kedve ujabb bizonyságát adni, legalább azon távirati sürgöny, mely értesült, hogy „Francziaország nem fogja a német szövetség ujjáalakitását megengedni,“ jele annak, hogy a német kérdés egy kezébe illő szegélye után kezd nyulni.

— London, julius 14. A „Times“ mai számában keserü hangon kigunyolja azokat, kik Napoleon Lajostól Olaszország várt megszabaditására nézve merészebb reményeket tápláltak.

„A nélkül, ugymond többi közt, hogy Olaszország iránti rokonszenvünkben tulságig mennénk, meg kell vallanunk, hogy ha mi Stratford vagy Clarendon lordot congressusra küldtük volna, hogy ott, a mi Anglia erejétől telik, Olaszországért tegye meg, és ha lord Stratford vagy Clarendon visszatértek volna, s ujjongva kiáltják vala : Olaszország szabad! s ha aztán kitünt volna, hogy ez olasz szabadság annyiból áll, a mennyit a villafrancai béke tartalmaz, hajlandok lettünk volna a lord urakat vád alá helyezni. Ha valamikép sejtettük volna, hogy ennyiből áll, a mit Napoleon császár bálványzói kivántak, mi azt nekik végre megszerezhettük volna a nélkül, hogy Olaszországot halottakkal teritsük be, és a kórházakat csonka katonákkal töltsük tele. Mindez diplomatiai uton is elérethetett volna. Ausztriának nem szükség büszkeségét megsértenie, midőn erejét tetemesen növeli. Most megmenekült a fáradságtól, egy nyugtalan és drága tartományt kormányozni s hatalmában áll, ha neki tetszik, bármely pillanatban elpusztitani. Ausztria csak azt engedé oda, a mit pillanatban visszavehetne; noha valószinüleg teljességel nem vágyik rá. Szárdinia nyert valamit, mit csupán mások kegyéből bir, és megtámadás esetében nem védelmezhet.

Ha az elfutott fejedelmek Florenczbe és Modenába ismét behelyeztetnek, és Ausztria teljesen fegyverkezve parancsolólag és ellenállhatlanul ott álland az olasz szövetségben, akkor nagyobb lesz Olaszországban, mint volt valaha. Ha Anglia merészelte volna e javaslatot tenni, Ausztria nem adhatott volna (?) elutasitó feleletet, s most ugy látszik, hogy akkor 100,000 emberélet megkiméltetett és Olaszország az Alpesektől épp oly szabad lehetett volna stb.

— Angolhonban naponkint sürgetőbb felhivások intéztetnek a legnagyobbszerü védelmi rendszabályokra. Minden lap tele van aláirásokkal, melyek arra czéloznak, hogy Angol- (és Porosz-) országot a két császár szövetsége ellenében intsék. Ez értelemben már sok kérvény is terjesztetett a kormány elébe, többek közt Hartlepoolból is, hogy ottan a kikötő és hajógyár rendbehozassék, s hasonló kérvény ment Edimburgból is a kereskedelmi kamarától. Mind kettőben Európa válságos állapota s Angolhon védelemhagyott állására van hivatkozás. Jelei ezek az angol hangulatnak.

— Párisi körökben azon állitás kereng, hogy Francziaország a németszövetség ujra szervezését semmi részben sem fogja engedni. Ugyanott 15-kén a császárnak egy kiáltványát várták a franczia néphez a békekötés érdekében. Azt is hirlik, hogy az olasz államok fel fognak szólittatni egy értekezletre Rómába, hogy a félsziget szövetségét szervezzék.

— Azon befolyásról, mely Napoleont a békekötésre birta, irják a „Fortschr.“ szerint Párisból. „Ugy hiszem, biztosithatom önt, hogy a császár elhatározásának egyik föindoka egy titkos, a belga király tanácsára Victoria királynőtől a császárhoz intézett, levél volt. Mondják, hogy ezen nagyfontosságu iratot, mely egy nagyra terjedendő háborunak véget vetett s Francziaországot nagy zavarba hozta — Leopold belga király maga fogalmazta volna.

— London, jul. 16. Az alsóház tegnapi ülésében Russell lord Graham interpellatiójára azt válaszolá, mikép Francziaország Cherbourgban semmi oly rendkivüli hadkészületeket sem tesz, minők Angolországot méltán följogosithatnák ez iránti netalán kérdéstételekre. Graham után Horsmann terjeszt elő interpellatiót, kinek Russell lord azt válaszolja, mikép a béke-kötés részleteire vonatkozólag Napoleon császárnak Párisba visszatérte előtt, ő nem kaphat kimeritő jelentést, eddigelő semmi hivatalos értesitéssel sem bir. — Elcho lord visszavonja a kékkönyvre vonatkozó inditványát s gúnyosan nyilatkozik Russell s Palmerston lordok irányában, az Ausztriára nézve annyira kedvező béke miatt, mely által annak befolyása Olaszországban nyilván emeltetik. Hasonló szellemben szólt Fitzgerald, a kormánynak azt vetvén szemére, hogy semmi saját külpolitikát sem tanusit. Russel lord azt válaszolá, mikép ő még most is azt állitja, hogy sem Frankhon, sem Ausztria nem voltak följogositva Angolország segélyét kérni ki; most azonban hozzá kell tennie, hogy Napoleon a szabadságot Olaszországban nem szilárditja meg.

A felsőházban Normanby lord keserü modorban nyilatkozik Cavour körsürgönye ellen, Russell lord válaszát helyeselvén. Brougham lord fájlalja, hogy a világ-béke egy ember akaratától függ, ki fölött semmi miniszteri tanács sem ellenőrködik. Derby lord azt mondja, mikép Francziaország, mint ezt az maga bevallá, Szárdinia szövetségeseül, nem pedig mint fő-fél lépett föl; azért ő szeretné tudni, ha vajjon Ausztria s Szárdinia békét kötöttek-e. Granville lord azt válaszolja, mikép a kormány csupán franczia-ausztriai békekötésről tud. Rutland s Stratford lordok folytonos semlegességet s minden tanács-adástóli óvakodást sürgetnek a békeföltételek tárgyában. Stratford lord kárhoztatja Angolországnak előbbi beavatkozását, valamint a Toskánában tett forradalmi lépéseket is. Wodehouse kérelmére a vita félbeszakasztatott. Malmesbury lord visszavonta Cavour gróf s Russell lord sürgönyének előterjesztésére vonatkozó inditványát.

— Turin, jul. 14. Victor Emanuel az „Ind. belge“ sürgönye szerint jul. 13-kán este érkezett Milanoba s a nép örömkiáltásai közt a várlakba ment; midőn később az erkélyen megjelent, lelkesedett tetszésnyilatkozatokkal fogadtatott s „éljen a király!“ kiáltással üdvözöltetett. Ugyanazon este a királynak következő kiáltványa lőn kiragasztva :

„Lombardia lakosai! Az ég megáldá fegyvereinket. Nagylelkü és vitéz szövetségesünk, Napoleon császár segélyével kevés nap alatt győzelemről győzelemre egész a Mincio partjáig jutottunk. Ma visszatérek körötökbe, hogy meghozzam nektek azon örvendetes tudósitást, hogy ohajtásainkat meghallgatta az Isten. Egy fegyvernyugvás, melyre békeelőzmények következtek, biztositá Lombardia lakóinak az ő függetlenségüket, az általuk oly gyakran kifejezett ohajtáshoz képest. Ti jövőben a mi régi államainkkal egy és szabad családot fogtok képezni. Én sorsotokat oltalmam alá veendem, azon meggyőződésben, hogy nálatok azon segélyre találandok, melyre egy államfőnek szüksége van, hogy egy uj igazgatást alkosson. Én mondom nektek, Lombardia lakossai! bizzatok királytokban; én gondoskodni fogok, hogy azon uj országok szerencséjét, melyeket az ég kormányomra bizott, maradandó alapokon fölépitsem.“

Egyébiránt az elégületlenek száma éppen nem csekély. Cavour gróf leléptéről következőket hallani : Ez a franczia főhadiszálláson éppen nem fogadtatott nagy szivességgel. III. Napoleon kijelenté neki, hogy az ő (Cavour) legujabb politikája kényszeriti őt a békére. Különben Cavour nem annyira azt fájlalá, hogy Ausztria a velenczei területek birtokában marad, mint azt, hogy Toscana, Párma és Modena souverainjei visszaállittatnak. Az Olaszországban létező különbeni hangulatról Párisból ezt jelentik : „Az Olaszországból jövő tudósitások nyugtalanitólag hangzanak. Állitólag nagy elégületlenség uralkodik ott, Cavour elbocsátása volt annak első jele, s mint hallattszik, Florenczben, hol nagy ingerültség uralkodik, nyugtalanságok törtek volna ki. Összecsoportosulások fordultak elő, s a franczia császár kiáltványait leszaggatták. Attól tartanak itt, hogy Olaszországban még más nyugtalanságok is fordulandnak elő. Az elégületlenek közt az utolsó a császár unokaöcscse, Napoleon hg, ki szintén nemsokára visszatér Francziaországba s visszavonulva akar élni, mivel ő is ugy gondolkodik a békéről mint barátja Cavour. Róla az utolsó hat hét alatt hivatalosan kevés vagy semmi szó sem volt. Most, a békeelőzmények aláiratása után, a „Mon.“ jul. 14-ki számában hoz egy már jul. 4-kén a goitói főhadiszállásról kelt jelentést a herczegtől, mint az 5-dik hadtest parancsnokától a császárhoz, melyben legelől a vezénylet czélját és eseményeit fejti ki, s aztán az 5-dik hadtestnek az Arnotól a Mincioig tett 16 napi utját irja le. Ebben mondva van, mikép a hadmiveletek addig „szerencsétlenségre“ teljesen békések voltak; de ő mégis kényszerité Ausztriát, Anconát, Bolognát s a Pó jobb partján levő öszszes hadállásokat feladni. Végül a herczeg azon meggyőződését fejezi ki, hogy a csapatok, melyeket a császárhoz vezetett, azokra, kik szerencsésebbek voltak, mert már az ellennel harczoltak, méltók lesznek.“

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

— Olaszország. A tudósitások, melyek az olaszországi békeellenes hangulatról szólanak, a mint a „Frstt" irja: közelebbről mind nagyobb körbe terjednek ki. Turinban is, mint Livornóban s Majlándban demonstratiókra ment a dolog. A turiniak keserüen csalódtak, s boszuságukat azon élénk „eviva"-kban fejezik ki, melyekkel a lelépett Cavourt tisztelik meg. Majlándban a nép-demostratiók Mazzini-féle jellemet öltöttek. Az értelmesb osztályból való lombardok is felemelték hangjokat, s a jövő lombard-piemonti parlamentben erősebb képviseletet ohajtanak a piemontinál. Továbbá: bizonyossá válik, hogy Flórenczben zajos demostratiók voltak a béke ellen, kivált a miatt, hogy franczia visszatérő csapatok Livornónak vendik utjokat, állitólag azért, hogy ott hajóra száljanak, valósággal pedig, hogy jelenlétök által a visszahelyzendő souverän mellett erkölcsi fedezetet képezzenek. A mellett pedig a mit még emlitettünk, hogy t. i. Nápoly az olasz szövetségbe nem akar részt venni, igen nevezetes az. hogy a pápa is a tiszteletbeli elnökséget nem fogadta el.

— Frankfurt, jul. 17. A szövetséggyülés tegnapi ülésében Ausztria közlé a békeelőzményeket s a hadjutalékok s szövetségi váraknak békelábra helyezését inditványozzá. Továbbá Ausztria folyó hó 7-ről s Poroszország f. hó 4-ről kelt inditványaikat visszavonták. Ezenkivül Poroszország a figyelőhadtestek fölállitására vonatkozó szövetségi határozat megsemmisitését inditványozá.

— Bern, julius 17. A szövetségi tanács Latour nemzeti tanácsost rendkivüli küldetéssel, Nápolyba rendelé, azon megbizással, miszerint a Svájczra nézve annyira kellemetlen ügyállás megszüntessék, s a még Nápolyban levő svájczi csapatok számára a visszatérés lehetővé tétessék. Az emlitett biztos Marseillen át utazik, hogy ott a legutóbbi lázadás következtében elbocsátott svájcziak nemzetiségét constatirozza.

— Triest, jul. 17. Az Istria- és Dalmatiábai Lloyd-járatok 19-kén kezdődnek; a gyorsjáratok Konstantinápolyba 23-kán, Smyrnába 26-kán, Alexandriába aug. 11-kén. A corfui, máltai, lutrakii, pyraeusi, callamakii, caramaniai, barcelonai s a Pó melletti vonalok egyelőre még felfüggesztvék.

— Berlin. A villafrancai békeelőzmények megállapitása folytán f. hó 13-kán mozgósitott sereg utban levő csapatjaihoz rendelet ment, hogy utolsó állásukban megmaradjanak. A „N. Pr. Z." most arról értesit, mikép e csapatok illető állomáshelyeikre visszarendeltettek. Mig a „K. Z." a békeföltételeket sehogy sem tartja Poroszország s a többi semleges hatalmak érdekeivel megférhetleneknek, addig a „D. A. Z." a béke alapjait annyira ki nem elégitőknek tartja, hogy a többi hatalmak, nevezetesen Poroszország Németországgal és Angliával együtt szabadságot veendnek maguknak, komoly szót emelni, hogy e béke ellen tiltakozzanak. A „K Z." a maga optimismusát csak a jelenlegi ausztriai-porosz viszony irányában érezvén kissé megingatva, Ausztriát Poroszország jó szándékáról következő szavakkal ügyekszik meggyőzni:

„Az egyetlen őszinte barát, kit Ausztria a háboru egész tartama alatt birt, Poroszország volt. Oroszország lesben állt, hogy maga is Ausztria ellen nyomuljon, mihelyt a német hatalmak a háboruba beléelegyednek. Anglia az európai nyugalom érdekében az ausztriaiakat Olaszországból egészen kizáratva kivánta látni. Csak Poroszország maga ohajtotta Ausztriát olasz tartományai birtokában megtartani, vagy veszteségét a Poroszország által oly nyomatékosan roszallott háboru folytán lehetőleg csekélylyé tenni. A mit diplomatiai uton Ausztriáért tehetett, mindent megtett, s hogy diplomatiai tevékenységét támogassa, a legnagyobbszerü fegyverkezéseket eszközlé, melyek szövetségi kötelességein messze túlmentek."

A „Preuss. W. Blatt," mely a berlini kabinet tagjaival szoros viszonyban áll, maga részéről többek közt igy nyilatkozik:

„Poroszország politikája oda volt irányozva, Németországnak minden oldalra teljes támaszt nyujtani, s porosz vezérlet alatt Németországot érdekei és hatalmi állásának hatályos érvényesitésére képesiteni; egyszersmind Ausztriának azon baráti törekvéssel segélyére lenni, hogy birtoka megtartásaért hat."

A dolgok ily felfogása azonban magában Némethonban sem talál mindenütt viszhangra. A Mecklenburgban megjelenő „Nordd. Korr." jul. 12-ki számában nyiltan bevallja, hogy Ausztria Németországtól el volt hagyatva. A német fejedelmek és népek legnagyobb része szivesen teljesitendette ugyan Ausztria s önmaguk iránti kötelességeit, de ők is elhagyattak. Ámde miért nem volt bátorságuk és erejök jobb meggyőződésüket az illető helyen nyomatékosabban érvényesiteni? Most legördült a függöny. Németország nem fog további csalódásokban élni. Tudja most, mely oldalról nem kapott az alkalmas órában segélyt s merre kellend jövőre reményeit irányozni. A harczban elhagyatva, a békénél se szorult Ausztria a se-lyre.

— A béke történetéhez. Az „Elberf. Ztg."-nak ezeket irják: „Alapos, mikép az angol kabinet jul. 7-ki nyilatkozatában Poroszországnak a közös békealapok iránt Poroszország, Anglia és Oroszország közti kiegyezés végett történt fölhivására kijelenté, hogy arra még nem érkezett el az idő, Ausztriának egész olasz birtokáról le kell mondania. Az utólsó követelés Olaszország bal kormányzatára volt alapitva. Porosz részről az angol kabinetnek szóval viszonoztatott, hogy az Irlandra utalás Anglia e követelésének alaptalanságát szembeötlővé teszi A porosz kabinet javaslatai első sorban oda vannak irányozva, hogy Ausztria a Lombardiát és velenczei királyságot megtartsa, hanem ezeknek nemzeti intézményeket adjon. Második sorban azt javaslá Poroszország, hogy Lombardia önálló államot képezzen egy ausztriai Főherczeg alatt, a velenczei királyság ellenben nemzeti intézmények biztositása mellett Ausztria birtokában maradjon. A sz. pétervári kabinet hajlandónak nyilatkozott Poroszországgal a közös békealapok megállapitása iránt tárgyalásba ereszkedni s egyszersmind késznek nyilatkozott, e végett egy meghatalmazottat küldeni Berlinbe. A porosz javaslatba azonban még nem hitt a szentpétervári kabinet egyelőre bebocsátkozhatni. Kevés nappal a fegyvernyugvás megköttetése előtt kérdés tétetett franczia részről, vajjon fog-e nemsokára közbenjárási javaslat tétetni. De különösen még egy tényt kell kiemelnünk, mely az olasz kérdést illetőleg a dolgok legujabb fejlődésére világitó fényt vet. A porosz hg-regens részéről, tekintettel a lehető fordulatra, mely által Porosz- és Németország Francziaországgal háboruba bonyolittathatnék, az akkorig még nem mozgósitott három hadtest mozgósitása iránti rendelet már alá volt irva, s előregondoskodásból már az előkészületek is meg voltak e rendszabály kivitelére téve. Itteni diplomatiai körökben határozottan tudják, hogy ez nem volt titok a francziák császárja előtt." — E lap levelezője azt akarja ezzel bizonyitni, hogy Ausztria az aránylag kedvező föltételeket Poroszországnak köszöni.

— Berlin, jul. 18. — Itt következő hadseregi parancs jelent meg: „Azon perczben, midőn a háboru két szomszéd nagyhatalmasság közt kitört, a hadsereg hadkészültségét rendelém meg a Poroszországot megillető hatalmi állás megóvása végett. A fenyegető veszély elvonult. Mig ti még utban voltatok, a hadfolytató hatalmasságok rögtön békét kötöttek. Előnyomulástok azon szilárd elhatározásunkat matatá, hogy bármiként essék is a háboru koczkája, határainkat s Németország határait sértetlenül megőrizzük. Ti a várt készséget tanusitottátok, átalában a porosz névhez méltó magatartást mutattatok, a számos személyes áldozatokat hoztatok; a miért én teljes elismerésemet fejezem ki.

A porosz herczeg regens.

Mint a „Preuss. Ztg" jelenti: Wrangel tábornagy, a közbejött békekötés következtében a Rajnánál öszpontositandó sereg fővezetésétől fölmentetett.

Berlin, jul. 19. A „Presz Ztg." egy czikket hoz, melyben ezt mondja: Poroszország magatartása meggátlá a világháborut; a háboru közösségének valódi lényeges alapja hiányzott; Poroszország kész volt Németország érdekeiért kardot huzni, de nem Olaszország némely korábbi állapotai föntartásaért; Poroszország közbenjárási javaslatai kedvezőbbek lettek volna, mint a békeelőzmények. Poroszország katonai rendszabályait megszüntetve, nyugodtan néz a dolgok további kifejlődésének eléje,

---

— Lord John Russel sürgönye, melyet junius 22-én Bloomfield lordhoz, a berlini udvarnál levő nagybritanniai követhez intézett, igy hangzik:

Külügyi hivatal, jun. 22. 1859.

Mylord! Ő Felsége kormánya nagy aggálylyal látja Németországban a hajlamot előtérbe lépni, az egyfelől Francziaország s Szárdinia, másfelől Ausztria közt kiütött háboruban részt venni. Poroszország mérsékelt és belátó magatartásától függ nagyrészt azon kérdés megoldása, vajjon a jelen háboru Olaszország határaira korlátolva maradjon-e, vagy pedig a német területre és talán még Európa más részeire is kiterjedjen.

Napoleon császár kijelentette, hogy nem szándéka Németországot megtámadni. Hogy a porosz regensherczeg egy Francziaország elleni támadásban részt nem veend, hiszik és remélik. De azt álliták, hogy Németország, ha nem is közvetlen, de közvetve fenyegetve van; ha a Pónáli háboruban részt nem vesz, nemsokára a Rajnánál kellend magát védelmeznie; a Mincio és Etsnéli ausztriai várak valódilag Németországnak Francziaország elleni védfalai. Ez okoskodásban sok üres és alaptalan beszéd van.

Az Ausztria és Szárdinia közti háboru tagadhatatlanul — talán kikerülhetlenül — Olaszország helyzetéből keletkezett. Még 1815-ben Ausztria sokáig tettleges felsőséget gyakorolt a többi államok fölött; az utólsó években Szárdinia az olaszok szenvedélyét a függetlenség iránt támogatta és ápolta. Midőn Loftus lord gróf Buoltól azon biztositást kérte, hogy Ausztria semmi esetre sem fog egy katonát is Olaszországban a maga határán átléptetni, Francziaországgali előleges egyetértés nélkül, akkor ez volt a felelet: „Nem, én e biztositást nem adhatom, mert az annyi lenne, mint souverainitásomról lemondani. Mi egy államban sem fogunk beavatkozni, ha segélyünket nem kérik; de ez esetben megadjuk azt, s hogy ezt tudják, ez a legjobb eszköz a rend megőrzésére." E szerint Ausztria nem akart a beavatkozási jog igényéről, fölhivatás esetében, lemondani, és Szárdinia viszont nem akart azon igényről lemondani, miszerint Olaszország szenvedéseit és törekvéseit képviselje; de mivel Szárdinia királya ily harczot egyedül kivini nem volt képes, a francziák császárjának segélyét kérte és nyerte meg.

A háboru közvetlen okáról itt nem szólok, az iránt elődöm ő felsége nézeteit teljesen előterjeszté. Az imént tett előadásból azonban világos, hogy a háboru oka Ausztria és Szárdiniának egymással ellentétes igényeiben feküdt. E háboru Németországrai minden vonatkozás nélkül keletkezett. Azon állitás, hogy Francziaország, ha a Pónál és Brentánál győztes lesz, a Rajnánál fog támadni, önkényes föltevés. Ámde egy continentalis háboru nagysulyu kérdését nem kellene üres föltevések és tulzott aggodalmak után eldönteni. Azt sem lehet állitani, hogy a Mincio és Ets vonalak Németország védfalai volnának. Megkell gondolni, hogy Peschiera, Verona és Mantua nem tartoztak Németország régi határaihoz, hogy ellenkezőleg az egész terület Veronától az adriai tengerig 1792 ben egy gyönge, harcziatlan, hanyatló olasz állam része volt.

A legnagyobb, a mit mondhatni, az: mig sok németek e várakat Németország védfalainak tartják, sok olaszok azokat szintoly fenyegetőknek tartják Olaszországra nézve. Azok jövő sorsáról a békeszerződésnek kellend határozni.

Ha már ez okok egy háborura a német államokra nézve nyilván elégtelenek, annál erősb okok léteznek egy oly elhamarkodott lépés után. A porosz regensherczeg bölcsességénél fogva belátandja, mily politikátlan volna, országát azon hitbe hozni, mintha az olaszországi rosz kormányzásnak védlovagja volna. Berlin és Magdeburg biztonságára nézve nem lehet szükséges, hogy Milano vagy Bologna roszul kormányoztassék. De az olaszok szemeiben Poroszország ha Ausztria mellett fegyverrel lépne föl, mindannak oltalmazója gyanánt tünnék föl, a mit Ausztria tett és megengedett.

Még egy legnagyobb fontosságu van, mit tekintetbe kell venni. Eddig a háboru Francziaországban kevés felindulást idézett elő. Ha a harczmezőni tulnyomóság kérdése el lesz döntve, a két harczoló nagyhatalom alkalmasint igen hajlandó lesz, a kimeritő harcznak véget vetni. De ha Francziaország Németország által megtámadtatva saját országa védelmére szólittatik föl, lehetlen előre megmondani, mily magasságra fognak a nemzeti gyülölség szenvedélyei föllángolni, vagy meddig kellene az európai continensnek a háboru szenvedéseit türnie.

Ő Felségének népe egyetemes érzelme által támogatott elhatározásáról, szigoru semlegességet követni, ön már eléggé értesülve van, Ő Felsége ez országot menten tartotta minden kötelezettségektől, melyek cselekvési szabadságát akadályozhatnák; Ő Felsége kormánya reméli, hogy Poroszország, a mennyire Németország viszonyai megengedik, lehetségig hasonló pályán fog haladni. Talán igen hamar elérkezik az idő, midőn a közbenjáró és barátságos érzelmü hatalmak sikerrel hallathatják szavaikat, és a béke javára teendő előterjesztéseik nem maradnak tovább hatás nélkül.

Olvassa el ön e sürgönyt Schleinitz bárónak s kézbesitse neki annak másolatát. Vagyok stb. Russell.

— Belgrád. A Szerb állapotokra vonatkozólag a következő föltünő közlést hozza a Belgrádban megjelenő „Srbske Novine" julius 13-ki száma.

„Kormányunk tegnap néhányat a volt senatorok közől s még más személyeket is elfogatott. Azt vetik szemükre, hogy nehány Szerbián kivül élő egyénekkel gonosz terveket kovácsoltak volna, melyek hordereje még csak a törvényszéki vizsgálatból derülend ki, mely ma veszi kezdetét. Az elfogottak: Stanovics Jeremia, Menstorovics Antal, Nenadovics Sándor, Jercics Goya és Arsenievics Lázár, volt senatorok; továbbá Nenadovics Atanáz a semmisitőszék volt tagja, Stanovics Jakab a belgrádi ker. hatóság volt tagja, s végre Marics Jovan volt ausztriai tiszt, ki itt szuronyvimesteri szolgálatban állt. Örömünkre fog szolgálni, ha a megkezdett vizsgálatból e személyek ártatlansága derülne ki, vagy legalább némelyek közülök a nyilvános gyalázattól megovathatnának, mely őket különben bélyegezhetné. Nem mulasztandjuk el olvasóinkat annak idejében mindenről hiven tudósitani."

Egy másik lapban olvassuk: Komplot födöztetett föl. Tegnap a topsideri és sabaczi ünnepélyek alatt mindkét herczegnek Milosnak és fiának orgyilkoskezek által

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

kelle elesniök, Milosnak Topsiderben, Mihály herczegnek Sabaczban. Számos elfogatások tétettek. A compromittáltak volt miniszterek és senatorok. Tudva van, mint viselte magát Milos herczeg a ruscsuki internáltak iránt azok visszatérte után. Azokra tudomás szerint kisült, hogyKarageorgievics ellen fejedelemgyilkosságot szándékoztak elkövetni, de legalább részben, mindamellett Milos herczeg teljes kegyelmében részesültek. Hogy ily körülmények közt a vizsgálat eredményét és annak a compromittáltakra háruló következéseit kétszeres feszültséggel várják, a dolog természetében fekszik.

— A „Fortsch.“ hitelesnek állitja azon hirt Jassyból, e hó 10-ről, mikép ott az állapot igen komoly. Minden körben nagy elégületlenség mutatkoznék Kuza irányában, a consulok kénytelenek voltak a kormánynál komoly szót emelni a felett, hogy külhatalmak alattvalói Moldovában semmi biztonságban sincsenek.

Ujabbak. — Majlandban a mint a „Wdr.“ irja az ottani köztársasági mozgalom el van nyomva, s nem volt valami jelentékeny; ellenben ugy látszik, hogy a florenczi ügyek sokkal nehezebben kiegyenlithetők. A mint a „Corrier Merc.“ irja a toscanai consulát jul. 12-ki ülésében egy hangulag ugy határozta, hogy Toscanának a savoyai ház alatti uj királyságba keblezése a legkivánatosb megoldása volna a kérdésnek, s ez értelemben a franczia császárhoz és a szárd királyhoz feliratot határoztak. A „Revue const.“ szerint mindenütt Toscanában, a legatiókban, Lombardiában, s a herczegségekben ismét föléled az egység eszméje. Francziaország iránt hálásan nyilatkoznak, de az egység eszméje által föléleszteti ingerültség növekedőben van.

— St. Cloudban 20-dikán nagy elfogadás volt, a császár beszélt a háboru befejezéséről, a nyomatékat a semleges terület iránt felmerült nehézségekre, s az európai háboru miatti aggalomra fektette.

— Turinban az uj kabinet megalakult. Elnök Lamarmora, a külügyet Dabormia, belügyet Ratazzi, igazságügyet Migletti válalta el.

— Páris. A „Siecle“ a békekötést illetőleg igy ir: „Az „Union“ és „Univers“ folytatják támadásaikat Cavour gróf ellen, a franczia forradalom és mindazok ellen, kik Olaszországra nézve kedvezőbb békét ohajtottak. Okunk van hinni, hogy a royalisták és ultramontanok diadal énekei elhamarkodottak,és meglehet lesz a békeszerződésben oly záradék, mely lehütendi az ő lelkesedésöket.

— Bukurestből irják 12-ről, hogy Kuza hg nehány nap óta szenvedő állapotban van, s visszavonultan él falun. Ezen körülmény alatt egy párt alakul, mely uj választást ohajt.

— Turinból irják, hogy a piemontiak nagyon elégületlenek a békével, s van köztük nem egy, ki komolyan követeli: engedjék saját kezükre ostromolniok Veronát. (?)

— Berlinben a „Volkszeit.“ felszólitja a porosz herczeget, lépjen ki a német szövetségből, alakitson uj szövetséget Poroszország vezérlete alatt,azokkal kik kizárólag hozzá csatlakozni akarnak. Szemben a nagy veszélyekkel, miket a békekötés csak szaporitott, ezen lépés a német s porosz államokra nézve az önfenntartás kötelessége sat.

— Belgrád. Milosh szerb fejedelem régi vadságát vette elé, a conspiratióért befogottakat mind megakarta öletni, ha fia Mihály herczeg s a követek közben nem járnak, Vuschicst csakugyan a mint látszik börtönében megfojtatták.

— Eisenachban a német democrata párt tagjai több vidékről összegyültek, a franczia-osztrák szövetséget Németországra veszélyesnek nyilvániták. Németországnak állandó központi kormányt s nemzeti gyülést inditványoznak, s e czélra Poroszország kezdeményezését szükségesnek nyilvániták. (P. L.)

— Bécs. Ő Felsége a császár e hó 18-dikán Laxenburgból Bécsbe érkezett, hol egy nehány kihallgatást már engedményezett is.

Bécsi börze. Julius 20-kán: Nemzeti kölcsön 100 pft. 79.26. Metalliques 5 pcentes 74.56. Urbéri papirok: magyar 74.50. erdélyi 73.— Bankrészvény 896. Korona 15.70. Cs. k. arany 5.45. Ezüst 16.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(720) (1—2)

2522.1859.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy az itteni ugynevezett gubernialis épületben létező lakrészekben többnemü apróbb épitési javitások szükségeltetvén, és ezeknek végrehajtása végett az országos cs. kir. pénzügyigazgatóság 295 ft. 45 krt osztrák ujpénzben engedményezvén, e munkálatok végrehajtási tekintetéből folyó hó 28-dikán délelőtti 10 órakor alólirt igazgatóság irodájában árcsökkentés fog tartatni, mire a bérleni kivánók szóbeli ajánlataik megtétele végett, oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az épitészi tervek és feltételek az igazgatóság irodájában a szokott hivatali órák alatt naponta megtekinthetők. A szokott bánatpénz 10%.

A cs. kir. pénzügyigazgatóságtól, Kolozsvártt, julius 14-kén 1859

NEM HIVATALOS.

(719) (2—2)

Minden fogbajban szenvedők

figyelmébe ajánlva!

Bécs város fogorvosa BLAU SIMONIDES müútja közben Kolozsvárra érkezett, **s szándékozik augustus 5-kéig itt mulatni.**

Emlitett egyike a legmüértőbb s legkeresettebb fogorvosoknak a cs. kir. fő- s székvárosban, Bécsben, ugy a magas mint a legmagasb nemességnél és a tekintélyesb polgárságnál.

Patienseinek nagy száma már abból átlátható, hogy ő már 26,000 fájdalomnélküli fogmütétet vitt végbe.

Mint mesterséges fogak s fogsorok készitője, melyek a természetes fogtól nem különböznek, s melyeket nem csak igen jól beszélésre, de a legkeményebb ételekre is biztosan használhatni, ugy a bel- mint a külföld előtt a fennirtnak nagy hirt szereztek.

Minden bécsi hirlapok az emlitettnek képességéről többszörösen dicsérőleg irtak. E lapokat teljesleg megtöltené, ha mindazon dicséretek ide soroztatnának; de egy figyelemre méltó ajánlat ezuttal mégis közreadatik, mint a mely egy erdélyi ember tollából foly. Ugyanis tanár és doktor **Sigmund** egy ismert erdélyi tehetség következőleg ir:

„Dr. Blau urat ajánlhatom minden szeretett honfitársaimnak, s bizonyos vagyok az ő szakértelme jelességéről szintugy mint szívjóságáról. Dr. Blau kitünőleg aetherizál.
Sigmund.“

Dr. Blau lakik Kolozsvártt belső szénutcza **151** szám alatt Krémerné asszony házánál, s rendelvényez naponként délelőtt 10-től 1 óráig, délután 3-tól 5-ig. A mellett ő a fájós fogakat minden fájdalom nélkül kiszedni kész.

Több ezer franczia, angol es amerikai fogakat hozott magával.

Általa a leghevesb fogfájdalom megszüntetik, a fogodvak tartósan betöltetnek, s a gyógyitható fogak tökéletesen meggyógyittatnak, mely mellett ő mint orvos jót áll. Az itteni orvos urak szivesen meghivatnak, ha akarnak az ő általa tett felfedezésbeli kezelést (aetherische Chloroformation) megtekinteni.

---

(711)

Kolozsvártt **Stein János** s Maros-Vásárhelytt **Wittich József** könyvkereskedésében kapható:

MAGYAR REMEK IRÓK GYÉMÁNT KIADÁSA.

6 kötetben.

1-ső kötet. KISFALUDY S. „A kesergő szerelem“, a költő arczképével.
2-ik kötet. „ „A boldog szerelem“.
3-ik kötet. KISFALUDY KÁROLY költeményei, a költő arczképével.
4-ik kötet. KAZINCZY FERENCZ költeményei, a költő arczképével.
5-ik kötet. KISFALUDY S. „Gyula szerelme“.
6-ik kötet. CSOKONAI MIHÁLY válogatott versei, a költő arczképével.

Egy-egy kötet ára csinosan füzve 70 ujkr., dísz- veres vászon kötésben 1 forint ujpénzben.

KUBINYI L.

VEZÉR-ESZMÉK jobblétünk előmozditására.

Ára 1 forint osztr. értékben.

B. PODMÁNICZKY,

MARCIT ANGYAL.

Folytatása a „TESSÉK IBOLYÁT VENNI“ czimü regénynek.

2 kötet ára 2 forint o. ért.

TÖRÖK J.

A KÉT MAGYAR HAZA első rangu gyógyvizei és fürdőintézetei.

12 tájképpel.

Ára 3 forint 15 krajczár osztrák ért.

TÉREI PÁL,

ANGOL-SKOTHONI NAPLÓ 1858—1859 évekről.

8 angol aczélmetszet- s több kő- és fametszetekkel.

Ára 5 ujforint.

FEUILLOT G.

EGY SZEGÉNY IFJU TÖRTÉNETE.

Regény. 1 köt. ára 1 ujforint.

TÖRÖK JÁNOS,

HAZÁNK.

KÖZLEMÉNYEK

a nemzeti történet és honismeret köréből.

1859-diki évfolyam.

Számos kő- és fametszetekkel.

Az egész évi folyam ára 5 frt. 25 kr. o. é.

KIS TROMBITA VAGY MAGYAR DALOK

kis gyermekek számára.

A „Kis hegedü“ párja. Irta Horkai bácsi.

Ára füzve 28 kr. o. é.

(669) (12—12)

Moll SEIDLICZI PORA.

Az utolsó párisi világmükiállitáson a hivatalos Wiener-Zeitung szerint minden hasonló házi orvosszerek felett **egyes-egyedül** méltatott **jutalom-medaillere.** s a nemzetközi biróság ezen souverain itélete által megczáfolhatlan bizonyitvány van adva arról, hogy ezen készülmény minden kül- és belföldi ilyszerü készülményeket jóságával és becsességével felülmul.

Egyedüli központi szállitó raktár: Bécsben a Gólya czimerü gyógyszertár, „Tuchlauben, a Wandl-hotell l szemben.“

Egy bepecsételt satul ára: **1** ft. **12** kr. p. p., a melyhez pontos használásmódi utasitás van mellékelve, különböző nyelveken

Főraktár Kolozsvártt: RITTER TRAUGOTT özvegye gyógyszertára, b. Monostorutczában, Szászvároson SPECH gyógyszerésznél, Beszterczén SZONGOTT, Déván BÜCHLERNÉL.

Ezen Seidlitz-porok, melyeket mindenütt számtalan példák és hoszszas tapasztalás oly hasznosaknak talált, hogy azok hire a birodalom határait túlszárnyalta. Hogy MOLL-féle Seidlitz-porok minő gyógyerővel birnak jelesen a gyomorbajokban és szorulásokban, hogy minő segélyt nyujt a májbajokban, szorulásokban, aranyérben, szédülésben, szivdobogásban, vértolulásban, gyomorgörcsben, nyálkakórságban s különböző női betegségekben, azt megállapitott tények bizonyitják, és számtalan ingerlékeny személyeknek nyujtott lényeges könynyülést és uj tetterőt ezen szerek okos használata.

Ugyan ott mindig kapható: Csuka-máj olaj (Darrsch Leberthran-öhl).

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.